

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๗,๕๔๑ คน

๒) กลุ่มตัวอย่าง

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๗,๕๔๑ คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอน ดังนี้

๒.๑) ทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane^๑ การคำนวณหาขนาด/จำนวนตัวอย่างในกรณีที่สามารถรู้จำนวนหรือปริมาณประชากร เช่น ประชากรจำนวน ๗,๕๔๑ คน ทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + (Ne^2)}$$

เมื่อ n คือขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือขนาดของประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างซึ่งในรายงานการวิจัย

กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 หรือ 0.05

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{7,541}{1 + (7,541 \times (0.05)^2)}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน = ๓๗๙.๘๕ หรือ ๓๘๐ คน

๒.๒) หาขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละเขตด้วยการเปรียบเทียบสัดส่วน

สูตร
$$n_1 = \frac{Nn_1}{N}$$

กำหนดให้ n_1 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N_1 = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

๒.๓) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังตารางนี้

^๑ธานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี อินเตอร์ พรินท์, ๒๕๕๐), หน้า ๔๙.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

รายชื่อเขต	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
เขตที่ ๑	๓,๕๗๕	$\frac{๓๘๐(๓,๕๗๕)}{๗๕๔๑} = ๑๘๐.๑๔ \approx ๑๘๐$
เขตที่ ๒	๓,๙๖๖	$\frac{๓๘๐(๓,๙๖๖)}{๗๕๔๑} = ๑๙๙.๘๕ \approx ๒๐๐$
รวมทั้งสิ้น	๗,๕๔๑	๓๘๐

ที่มา : บัญชีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๔

๓.๓ เครื่องมือการวิจัย

ก. เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ที่ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๑) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑.๑) ศึกษาหลักการ และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๒) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๑.๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๑.๔) สร้างเครื่องมือ

๑.๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๑.๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๑.๗) ปรับปรุงแก้ไข

๑.๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๒) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล รวมทั้งศึกษาปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งคำถามออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่

- ๑) ด้านการรณรงค์เพื่อปลูกจิตสำนึก และสร้างกระแสนิยม
- ๒) ด้านการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิต
- ๓) ด้านการพัฒนาทักษะชีวิต

โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะได้แสดงความคิดเห็นจากคำถามที่ผู้ศึกษากำหนดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่าตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเป็นตัวเลขและความหมายคือ

๕	หมายถึง	มีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มากที่สุด
๔	หมายถึง	มีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มาก
๓	หมายถึง	มีส่วนร่วม อยู่ในระดับ ปานกลาง
๒	หมายถึง	มีส่วนร่วม อยู่ในระดับ น้อย
๑	หมายถึง	มีส่วนร่วม อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓ ข้อ

๓) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- ๑) นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ
- ๒) หาความเที่ยงตรง โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๔ ท่าน ประกอบด้วย

๑. พระครูภาวนาโสภิต, วิ., ดร.
๒. ดร. จิตวิมล อรุณศิริโรจน์
๓. อาจารย์ ไพรินทร์ ฌ วันนา
๔. อาจารย์ ประเด็น แบนปิง
๕. อาจารย์ เสน่ห์ ใจสิทธิ์

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) แก่ประชาชนทั่วไปในพื้นที่ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ความเที่ยงตรงของเครื่องมือตามวิธีการของคอนบาค (Conbach)^๒ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๙๖

๔) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

ข. เชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางนึ่ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ๑) แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติด
- ๒) การดำเนินการป้องกันยาเสพติด
- ๓) รูปแบบการป้องกันยาเสพติด
- ๔) ปัญหาและสาเหตุในการดำเนินการป้องกันยาเสพติด

ข้อมูลที่น่าเสนอได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจำนวน ๑๑ ท่าน ประกอบด้วย

- ๑) นายมนูญ บุรณพัฒนา นายกเทศมนตรี
- ๒) นางสาว เกษรา ศรีฟอง สมาชิกสภาเทศบาล

^๒สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัททุนพัลลขซึ่ง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

- ๓) นายโกศล ทองสว่าง ปลัดเทศบาลตำบลยางเนิ้ง
- ๔) นาย สุรพล ฟูเฟื่อง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑ ตำบลยางเนิ้ง
- ๕) นายบัณฑิต สุดำ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลยางเนิ้ง
- ๖) นายอนุสรณ์ ยั่งยืน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓ ตำบลยางเนิ้ง
- ๗) นายประสงค์ ยั่งยืน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ ตำบลยางเนิ้ง
- ๘) นายเรืองวิทย์ ว่องไว ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕ ตำบลยางเนิ้ง
- ๙) นายบุญช่วย อุปขาว ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลยางเนิ้ง
- ๑๐) นายดวงเนตร สัมวัตถ์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗ ตำบลยางเนิ้ง
- ๑๑) นางเหรียญทอง ประสพวัฒนา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลยางเนิ้ง

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การรวบรวมเอกสาร ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

๒) ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม และทำหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลจาก สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือถึง ผู้บริหารในพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง

๓) ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชน ที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็น ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๓๘๐ คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บ รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๔) ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่ สำคัญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเทป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละ คนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓) การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๒) ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผล

๓.๓) การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์ของเบสท์ (Best) ดังนี้^๓ พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๒๑ – ๕.๐๐ หมายถึง กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๔๑ – ๔.๒๐ หมายถึง กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มีส่วนร่วมระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๖๑ – ๓.๔๐ หมายถึง กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มีส่วนร่วมระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๘๑ – ๒.๖๐ หมายถึง กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มีส่วนร่วมระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ – ๑.๘๐ หมายถึง กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด

๓.๔) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเทป จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑) การจัดทำข้อมูล (Data Processing) หรือการจัดระเบียบข้อมูล โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาเรียบเรียงแล้ว มาจัดให้เป็นระเบียบก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อตอบคำถาม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒) การตรวจสอบข้อมูล ว่าข้อมูลที่ได้มามีเพียงพอหรือไม่และสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้หรือไม่ ถ้าได้ข้อมูลไม่ตรงกัน ก็จะต้องตรวจสอบว่าข้อมูลที่แท้จริงเป็นอย่างไร

๓) เมื่อตรวจสอบข้อมูลเสร็จแล้วจะทำการรวบรวมข้อมูล ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่นำมาทดสอบสมมติฐานและเมื่อได้ข้อมูลผ่านการวิเคราะห์สรุปเบื้องต้นแล้ว จะดำเนินการวิเคราะห์สังเคราะห์ เชื่อมโยงข้อมูลให้มีลักษณะเป็นแนวคิดสรุปเชิงนามธรรม เพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยนำเสนอในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยนำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษามีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

^๓ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๔๒.